

**ONDERBOUWING WIJZIGINGSVERZOEK
ONTHEFFING FF/75C/2005/0374
FLORA- EN FAUNAWET
STERRENBURG**

B&OC STERRENBURG VOF

31 maart 2009
B02042/ZC9/001/100091
B02042.100091

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Projectomschrijving	4
3	Effectbeoordeling	7
3.1	Inleiding	7
3.2	Habitatgeschiktheidsbeoordeling	7
3.2.1	Reptielen	7
3.2.2	Broedvogels	9
3.2.3	Vleermuizen	9
3.2.4	Grondgebonden zoogdieren	9
3.2.5	Overige soortgroepen	10
4	Toetsing Flora- en faunawet	11
4.1	Inleiding	11
4.2	Mitigatie	11
4.2.1	Reptielen	11
4.2.2	Overige soortgroepen	12
4.3	Compensatie	12
4.4	Andere bevredigende oplossing	12
5	Conclusies en aanbevelingen	13
Bijlage 1	Verleende ontheffing 2006	14
Bijlage 2	Projectbeschrijving onderbouwing ontheffing 2006	15
Bijlage 3	Tekening geluidscherm	16
Bijlage 4	Ruimtelijke Onderbouwing Abrona-Sterrenberg 2008	17

HOOFDSTUK 1 Inleiding

In opdracht van B&OC Sterrenberg VOF (Abrona / Vastgoed, Drs. N. Peelen) heeft ARCADIS onderstaande onderbouwing opgesteld voor de uitbreiding van de ingreep met de oppervlakte voor de realisatie van een geluidsschermband.

De onderbouwing betreft het verzoek tot een wijziging van de verleende ontheffing van 11 april 2006 met het nummer FF/75C/2005/0374 in het kader van de voorgenomen project realisatie 'Ontwikkelingsvisie Sterrenberg Huis ter Heide' in de gemeente Zeist.

Het betreft een uitbreiding van de planlocatie met een benodigde plaatsing van een geluidsschermband langs de A28 welke benodigd is om woningbouw op het plangebied mogelijk te maken en daarmee onlosmakelijk verbonden is met de planbegrenzing waarvoor reeds ontheffing verleend is.

De aanvulling heeft betrekking op het verstoren van optimaal habitat van de Hazelworm. In de ontheffing is de Hazelworm al opgenomen als één van de te verstoren soorten met een aantal te nemen maatregelen ter compensatie en mitigatie om de gunstige staat van instandhouding niet in het geding te laten komen.

De aanvulling op de ontheffing is noodzakelijk om toestemming te kunnen verkrijgen voor een bestemmingsplanwijziging aanleg geluidsschermband om zodoende de woningen binnen het planproject te kunnen opleveren.

In de ontwikkelingsvisie locatie Sterrenberg van juli 2005 welke ter grondslag ligt voor de verleende ontheffing FF/75C/2005/0374 wordt al gesproken over een benodigde plaatsing van een geluidsschermband van minimaal 4,5 meter hoog en 750 meter lang ter verlenging van het bestaande geluidsschermband. Er is destijds geen rekening gehouden met het op kaart weergeven van het geluidsschermband als onderdeel van het projectgebied.

ARCADIS heeft een aanvullende habitatgeschiktheidsbeoordeling uitgevoerd waarbij de relevante en beschikbare verspreidingsgegevens gebruikt zijn in combinatie met een locatie-inspectie en een aanvullende boomholte-inspectie om het voorkomen van zwaar beschermde soorten ter plekke van het geluidsschermband tracé te beoordelen. Aanvullend soortspecifiek onderzoek is derhalve niet noodzakelijk om de ingreep te kunnen toetsen aan het voorkomen van beschermde soorten.

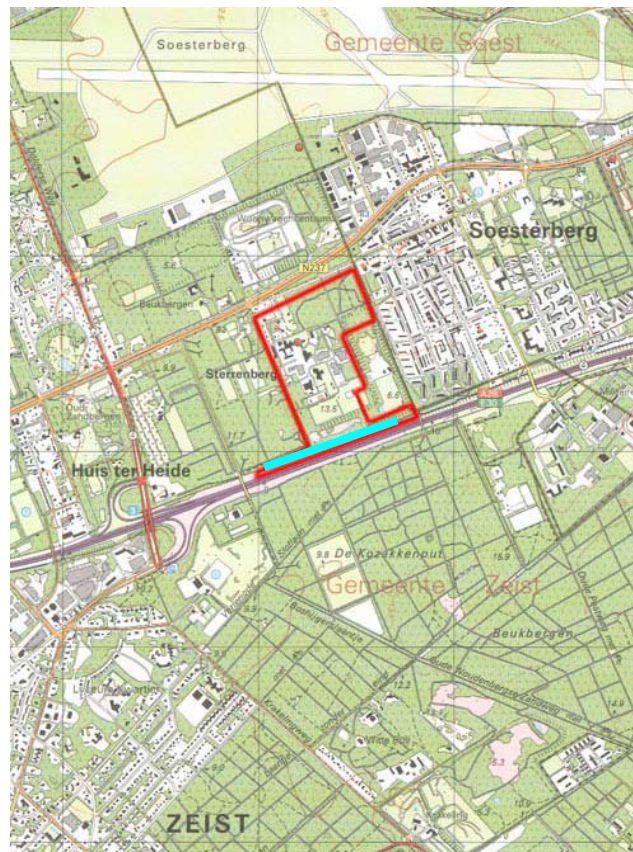
HOOFDSTUK 2 Projectomschrijving

Hier wordt de onderbouwing gegeven met betrekking tot de aanvulling op de verleende Flora- en faunawet ontheffing met de projectnaam 'Ontwikkelingsvisie Sterrenberg Huis ter Heide' (Gemeente Zeist). In bijlage 1 is de verleende ontheffing terug te vinden. De projectbeschrijving (KuiperCompagnons, 2005) behorende tot de verleende ontheffing is opgenomen als bijlage 2.

In de volgende figuur is de ligging van het gehele plangebied en de uitbreiding van de planlocatie met het geluidscherm langs de A28.

Figuur 2.1

Ligging huidige planlocatie op een topografische ondergrond
De blauwe lijn betreft het nieuwe geluidscherm

Het geluidscherm (bijlage 3) zal aansluiten op het bestaande geluidscherm welke voor een deel langs de zuidoostelijke grens van de planlocatie Sterrenberg is gelegen. De bouw-aanvraag voor het scherm omvat de aanleg van een gelijk geconstrueerd scherm in het verlengde van het huidige scherm. Dit betekent dat het nieuwe scherm eveneens direct bovenaan het talud geplaatst zal worden. Het is vooralsnog niet bekend wanneer het

scherm exact geplaatst zal worden. De ruimtelijke onderbouwing Abrona-Sterrenberg 2008 (MRO BV, 2008) is in bijlage 4 opgenomen.

Afbeeldingen 2.1

Bestaand geluidsscherm en talud ter plekke van het scherm

Om voldoende werkbreedte te krijgen zal er een strook van circa 5 meter vanaf de rand van het nieuwe scherm vrij gemaakt worden van bomen, struiken en strooisellaag. Om zo veel mogelijk bomen te handhaven langs het talud gelegen fietspad worden enkel de hoogst noodzakelijk bomen gekapt. Een groot deel van de laan met oude Amerikaanse eiken kan hierdoor behouden blijven waardoor de groenstrook met fietspad bebost blijft.

De bosrand ter hoogte van de Sterrenberg betreft een smalle strook gemengd bos (Grove den, Amerikaanse eik, Ruwe berk, Zomereik, etc.) met een bosrandvegetatie (braam, kruiden, Amerikaanse eiken opslag) welke direct aan het talud grenst. Op circa 5 tot 10 meter van het talud ligt een halfverhard fietspad. Ten noorden van het fietspad grenst de locatie van Sterrenberg met een bosstrook en het beboste talud van de oude zandafgraving van het Sterrenberg terrein. Het talud langs dit deel van het scherm is grotendeels begroeid met heide, brem, gras, jonge bomen en mos. Er is geen open zand of een pioniersvegetatie met kruiden aanwezig. De bosrand heeft een dunne strooisellaag met weinig dood liggend en/of rottend hout.

Het schermtracé ten zuidwesten van de Sterrenberg betreft een onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur waar een ecoduct (natuurbrug) welke de natuurgebieden aan weerszijden van de A28 met elkaar zal verbinden. In dit kader vindt er afstemming plaats met de betrokken partijen (RWS, provincie Utrecht, uitvoerende partijen en de opdrachtgever).

Het scherm komt ook hier direct aan de bovenzijde van het talud te staan en tast daarmee het schuine talud in zijn geheel niet aan. De eerste 5 meter vanaf het scherm (circa 7 meter vanaf de rand van het talud) zal gekapt worden (werkzone). De hier aanwezige strooisellaag en het liggende hout zal verplaatst worden tot net buiten de werkzone om later te dienen als herinrichtingmateriaal langs het geluidsscherm. Het bos bestaat voornamelijk uit Grove den met Ruwe berk. De bosrand is vrij scherp op de rand van het talud met een grazige vegetatie en enkele struiken en braamvegetatie. Het talud is begroeid met braam, brem en heide. Een open zandige bodem is ook hier niet aangetroffen. Een stuk van het talud ten westen van het tracé heeft een iets opener en schraler karakter met een kruidenvegetatie. Het fietspad ligt hier op circa 20 meter in het bos vanaf het talud gemeten.

HOOFDSTUK 3 Effectbeoordeling

3.1

INLEIDING

Uit de beschikbare ecologische onderzoeken blijkt dat er diverse zwaar beschermde soorten in de nabijheid van het geluidsschermbaan voor *kunnen* komen. Dit heeft betrekking op het voorkomen van de Hazelworm, Zandhagedis, Boommarter, diverse broedvogels, grondgebonden zoogdieren, vaatplanten en vleermuizen.

Geraadpleegde onderzoeksrapportages en documenten

- Projectbeschrijving flora en fauna Sterrenberg Huis ter Heide (KuiperCompagnons, 2005);
- Ruimtelijke onderbouwing Abrona-Sterrenberg 2008 (MRO BV, 2008 concept);
- Herinrichting van Abrona (Huis ter Hiede) en de Flora- en faunawet (Natuur-Wetenschappelijk Centrum 2005);
- Ontwikkelingsvisie locatie Sterrenberg Abrona (KuiperCompagnons juli 2005);
- Plaatsing sportkantine in Abrona, Quickscan in het kader van de Flora- en faunawet (Natuur-Wetenschappelijk Centrum december 2006);
- Inventarisatie beschermde flora en fauna ten behoeve van Spoedwet project A28 Utrecht-Leusden Zuid (Bureau Waardenburg bv, juni 2003);
- Beoordeling beschermde soorten A28 Utrecht-Leusden Zuid, Actualisering natuurwaarden in het kader van de Flora- en faunawet (Bureau Waardenburg BV, november 2006).

3.2

HABITATGESCHIKTHEIDSBEOORDELING

Het voorkomen van overige zwaar beschermde soorten is vanwege het ontbreken van waarnemingen en geschikt habitat uit te sluiten. Door ARCADIS is op 17 maart 2009 een veldinspectie uitgevoerd waarbij het habitat beoordeeld is op het (mogelijk) voorkomen van matig en zwaar beschermde flora en fauna (Tabel 2 en 3 FFW). Tijdens deze inspectie is specifiek aandacht besteed aan spechtenholten, roofvogelhorsten, eekhoornnesten en overige holten waarvan vleermuizen gebruik zouden kunnen maken. Hierbij is een zone bekeken van circa 20 meter van het talud in noordelijke richting binnen de te verwachten invloedsfeer van de werkzaamheden.

3.2.1

REPTIELEN

In de omgeving komt de Hazelworm en de Zandhagedis voor. Op de taluds langs de A28 zijn waarnemingen bekend van de Zandhagedis. De meeste individuen komen in de berm

en ten noorden en zuiden van de weg ten oosten van de Soesterberg voor, ter hoogte van het militaire oefenterrein.

Zandhagedis

Het talud ter hoogte van het geluidsschermbaan is dichtgegroeid met heide, braam en een grasvegetatie. De zode is vervilt met mos en strooisel. Er is zeer weinig open plekken met zand aanwezig waardoor er geen optimaal voortplantingshabitat is. Waarnemingen uit het verleden heeft mogelijk betrekking op een talud met meer open zand. Het is echter niet geheel uit te sluiten dat er op het talud ter hoogte van het scherm Zandhagedissen voorkomen. Het talud wordt ten westen van de planlocatie geheel ongeschikt voor de soort door beplanting op de helling. Het habitat boven op het talud en in het bosgebied ten noorden en zuiden van de rijksweg is ongeschikt als optimaal habitat voor de Zandhagedis (bos zonder open zandige plekken en zonder geschikte bosrandvegetaties). Het talud ter hoogte van het geluidsschermbaan is naar verwachting de meest westelijke verspreiding van de Zandhagedis langs de A28.

Vanwege het ontbreken van een effect op optimaal habitat en de plaatsing van het geluidsschermbaan in de bosrand waarbij het (potentiële) leefgebied op het talud niet verstoord zal worden doet de ingreep geen afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de Zandhagedis. Het valt echter nooit geheel uit te sluiten dat er binnen de invloedssfeer een Zandhagedis aangetroffen kan worden. Dit zal naar verwachting een zwervend exemplaar betreffen en geen individu van een zich voortplantende populatie ter plekke van het geluidsschermbaan. De ingreep heeft door de aanwezigheid van geschikter habitat op talud geen effect op incidenteel aanwezige zwervende individuen.

Hazelworm

Op het sterrenberg terrein en langs de A28 zijn diverse waarnemingen bekend van de Hazelworm. Deze lastig vast te stellen soort leeft zeer verscholen en overwintert gedeeltelijk ondergronds. Omdat de soort verspreid door het gebied voorkomt en de planlocatie een optimaal habitat vormt (bosrandvegetatie met rottend hout en een strooisellaag) dient aangenomen te worden dat de Hazelworm aanwezig is binnen het te verstoren tracé voor de aanleg van het geluidsschermbaan. Tijdens de veldinspectie zijn geen individuen aangetroffen. Dit kan grotendeels gewijd worden aan het uitvoeren van de veldinspectie voorafgaande aan het actieve seizoen van de Hazelworm. De meeste dieren zullen nog dieper in de strooisellaag en in de bodem schuilgaan.

De aanleg van het geluidsschermbaan heeft een negatief effect op het habitat van de Hazelworm en daarmee een effect op de gunstige staat van instandhouding van de Hazelworm.

Overige reptielen

Vanwege het ontbreken van waarnemingen in voorgaande onderzoeken in de omgeving van het geluidsschermbaan kan het voorkomen van onder andere de Levendbarende hagedis uitgesloten worden. Een effect op de levendbarende hagedis is derhalve uit te sluiten.

3.2.2

BROEDVOGELS

In de te kappen bosrand zullen diverse soorten van bos en park broeden. Uit de inspectie blijkt dat er geen spechtenholten of roofvogelhorsten zitten in de te kappen bomen en in de bomen in de directe nabijheid van het scherm. Het kappen van bomen binnen het broedseizoen heeft een negatieve verstoring van broedvogels tot gevolg.

3.2.3

VLEERMUIZEN

In de te kappen bomen zijn met uitzondering van twee bomen, geen holten en holen aangetroffen tijdens de veldinspectie. De twee betreffende bomen zijn aanvullend met behulp van een boomcamera, spiegel en zaklamp geïnspecteerd. Hieruit is gebleken dat de holten ondiep, er geen vleermuizen of uitwerpselen van vleermuizen in zitten en niet verticaal naar boven doorlopen waardoor deze ongeschikt zijn als mogelijke vaste verblijfplaats voor een vleermuizensoort.

De ingreep heeft geen effect op een mogelijke verblijfplaats van vleermuizen. De bomen langs het talud zijn naar verwachting onderdeel van het foerageergebied en van een vliegroutroute verbindingen langs de bosrand. Deze functie zal door het kappen van de bomen en het plaatsen van het scherm niet aangetast worden. Er blijven dicht op het scherm bomen staan ter geleiding door het landschap en het scherm zal (in mindere mate) voldoende geleiding bieden als vliegroutroutes langs het talud. Het scherm is niet verstorend op vliegroutroutes welke de snelweg oversteken. De snelweg zelf is hier het grootste obstakel welke door de aanleg van het ecodeuct overbrugd zal gaan worden. Het scherm heeft op deze functie geen negatief effect.

3.2.4

GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN

Uit de rapportages blijkt dat de Eekhoorn en de Boommarter als meest beschermde grondgebonden zoogdiersoorten op en in de omgeving van de planlocatie voor kunnen komen. Ten westen van het geluidsscherm is een faunapassage ingericht over de A28 als geleiding voor onder andere de Boommarter. De Boommarter is echter een zeer lastig te geleiden soort welke simpelweg over geleidende rasters klimt om alsnog de weg over te steken.

Op het tracé van het geluidsscherm zijn geen geschikte verblijfplekken voor de Boommarter aanwezig. Een effect op een verblijfplek is daarmee uitgesloten. Een negatief effect op de verbindingsmogelijkheden is niet aannemelijk. Het scherm zal mogelijk zelfs als minder gemakkelijk te overbruggen object dienen welke de boommarter verplicht gebruik te maken van de nieuwe natuurbrug.

Er zijn in de te kappen bomen en in de bomen binnen 20 meter van de kapzone geen nesten van de Eekhoorn aangetroffen. De planlocatie en het omliggende gebied is geschikt leefgebied van de Eekhoorn. Op dit moment is er geen negatief effect te verwachten op de Eekhoorn.

3.2.5

OVERIGE SOORGROEPEN

Op matig en zwaar beschermde soorten binnen de overige soortgroepen zoals vaatplanten, ongewervelden, vissen en amfibieën zijn geen negatieve effecten te verwachten vanwege het ontbreken van waarnemingen in de omgeving van het geluidscherm en het ontbreken van optimaal geschikt habitat.

HOOFDSTUK

4 Toetsing Flora- en faunawet

4.1**INLEIDING**

Op basis van de effectbeoordeling is er enkel een effect te verwachten op de gunstige staat van instandhouding van de Hazelworm. Een negatief effect op de overige te verwachten soorten is te voorkomen door rekening te houden met mitigerende maatregelen. De aanvulling op de ontheffing heeft enkel betrekking op de onvermijdelijke versterking van hazelworm habitat en daarin eventueel aanwezige Hazelwormen.

4.2**MITIGATIE****4.2.1****REPTIELEN*****Hazelworm***

Om versterking van de hazelworm te mitigeren wordt aangesloten op de gestelde maatregelen in de verleende ontheffing voor Sterrenberg.

- Aangetroffen Hazelwormen dienen te worden gevangen en elders binnen het plangebied uitgezet in een geschikte biotoop waar geen werkzaamheden worden uitgevoerd.
- Wanneer versterkende werkzaamheden voor de winterrustperiode van de Hazelworm (vanaf oktober tot en met februari) moeten worden gestart, dient het plangebied voorafgaand aan de versterkende werkzaamheden ongeschikt te worden gemaakt voor Hazelwormen, door potentiële verblijfplaatsen, zoals bladerenhopen, te verwijderen.
- De bovenstaande mitigerende maatregelen dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een ter zake kundige ecooloog.

Hierop zijn een aantal specifieke mitigerende maatregelen opgenomen voor het geluidsscherm.

- De bomen worden in het najaar (augustus en september) gekapt waarna direct de strooisellaag en het dode hout verplaatst wordt tot net buiten de invloedssfeer van de ingreep;
- De werkzaamheden worden begeleid door een ecooloog die direct controleert op in de strooisellaag aanwezige Hazelwormen en de Hazelwormen direct buiten de invloedssfeer plaatst;
- Er worden alleen bomen gekapt die binnen 5 meter van het scherm staan waarbij zoveel mogelijk bomen blijven staan binnen de zonering als de werkzaamheden dat toelaten;

- In het scherm komen om de 20 meter passages waarvan reptielen en kleine zoogdieren gebruik kunnen maken om vanuit het bos op het talud te komen en vice versa;
- Aan de taludzijde van het scherm worden stronken en stammen geplaatst om dekking en habitat te vormen voor de Hazelworm en andere fauna;
- Aan de boszijde wordt de strooisellaag terug geplaatst met stronken en dood hout om zodoende het habitat te herstellen.

De voorgestelde maatregelen zorgen ervoor dat de versturende werkzaamheden tot een minimum beperkt worden en de gunstige staat van instandhouding van de Hazelworm tot niet in het geding komt. De ideale overgang tussen bos en talud verdwijnt als onderdeel van het Hazelwormhabitat waardoor een volledig opheffen van een negatief effect op de Hazelworm niet bereikt zal kunnen worden.

4.2.2

OVERIGE SOORTGROEPEN

De mitigerende maatregelen zoals gesteld in de verleende ontheffing zijn voldoende om de werkzaamheden voor het geluidsscherm uit te kunnen voeren zonder beschermde soorten te verstoren. De zandhagedis welke sporadisch voor zou kunnen komen langs het tracé zal meeliften op de maatregelen die genomen worden om verstoring van de Hazelworm tot een minimum te beperken.

4.3

COMPENSATIE

Compensatie van leefgebied voor de aantasting van Hazelworm habitat wordt niet noodzakelijk geacht. De werkzone direct ten noorden en zuiden van het scherm zal na de werkzaamheden geschikt gemaakt worden voor de soort. De mitigerende maatregelen waarbij er op elke 20 meter een passage (op maaiveldhoogte of aan bovenzijde van de voet van het scherm met grof gaas waar grotere zoogdieren niet doorheen kunnen) door het scherm komt en de werkzone bij het scherm geschikt ingericht wordt met dood hout (stronken en stammen) en een strooisellaag (vegetatie ontwikkeld zich vanzelf) zijn voldoende om de locatie geschikt te houden voor de Hazelworm. De Hazelwormen kunnen door de passages gebruik blijven maken van het warme talud en andere kleine fauna soorten kunnen eveneens tussen het talud en het bos blijven migreren.

4.4

ANDERE BEVREDIGENDE OPLOSSING

Afgezien van de noodzaak om een geluidswerende voorziening zo dicht mogelijk op de bron te plaatsen om het gewenste effect te behalen (nadere onderbouwing is te vinden in hoofdstuk 5, bladzijde 39 van de Ruimtelijke onderbouwing, oktober 2008 MRO BV) is het plaatsen van een geluidsscherm op een andere plek tussen het woningbouwgebied en de snelweg niet beter of slechter voor het verstoren van Hazelworm habitat. Een andere locatie kan vanwege de aanwezigheid van enkele oude laanelementen met spechtenholten tevens een negatief effect hebben op diverse andere matig en zwaar beschermde soorten (spechten, vleermuizen en Eekhoorn)

De alternatievenafweging en de reden voor de plannen sluit verder geheel aan bij de al verleende ontheffing waarbij uitgegaan is van een zo in de ontheffing en de ontwikkelingsvisie omschreven 'omgekeerde integratie'.

HOOFDSTUK 5 Conclusies en aanbevelingen

Deze onderbouwing betreft het verzoek tot een aanvulling op de verleende ontheffing van 11 april 2006 met het nummer FF/75C/2005/0374 in het kader van de voorgenomen project realisatie 'Ontwikkelingsvisie Sterrenberg Huis ter Heide' in de gemeente Zeist.

De aanvulling heeft betrekking op het plaatsen van een geluidsschermbelasting welke direct verbonden is aan de uit te voeren werkzaamheden op het Sterrenberg terrein.

De verstoring waarvoor ontheffing noodzakelijk is betreft de aantasting van het habitat van de Hazelworm waarbij eveneens aanwezige Hazelwormen verplaatst dienen te worden naar niet te verstoren habitat in de directe nabijheid van de planlocatie.

Een negatief effect door de aanleg van het geluidsschermbelasting op andere matig en zwaar beschermde soorten is niet te verwachten daar er geen aantasting van functies, actueel leefgebied of mogelijk habitat plaatsvindt en er geen waarnemingen bekend zijn op of in de nabijheid van de planlocatie.

De aanvulling sluit geheel aan op de mitigerende en compenserende maatregelen zoals gesteld in de verleende ontheffing met enkel specifieke maatregelen ter aanvulling op de verleende ontheffing;

Ten slotte willen wij erop attenderen dat er telefonisch vooroverleg plaatsgevonden heeft met de heer J. Beijck van DLG Utrecht en de heer M. van der Wouden van Dienst regelingen.

BIJLAGE 1

Verleende ontheffing 2006

BIJLAGE 2

Projectbeschrijving onderbouwing ontheffing 2006

BIJLAGE 3 Tekening geluidscherm

BIJLAGE 4

Ruimtelijke Onderbouwing Abrona-Sterrenberg 2008